

"Defund the police", Black Lives Matter Plaza, Washington, DC

Julkisen tilan vallankumous Revolution of Public Space

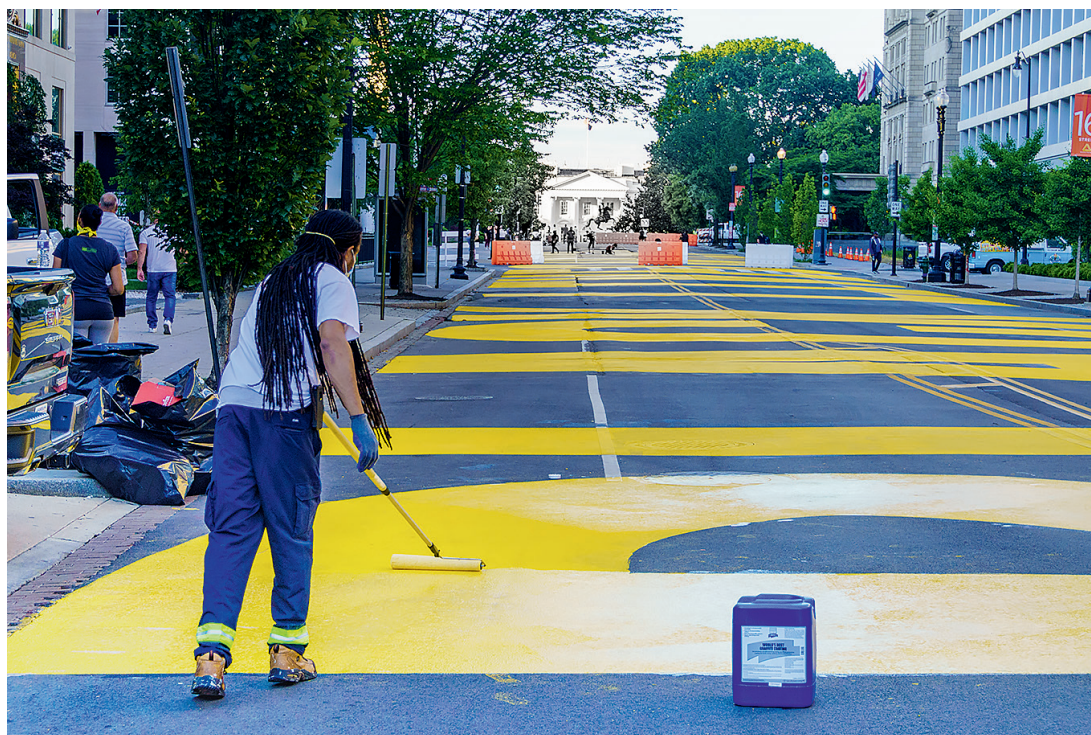

TED EYTAN

Koronaviruspandemia on rajoittanut sosiaalista kanssakäymistä ja pääsyä julkisiin tiloihin, mutta samaan aikaan kaupunkeja on otettu haltuun uusilla tavoilla. Kolme asiantuntijaa pohtivat pandemian vaikutuksia arkkitehtuuriin, sosiaaliseen aktivismiin ja julkisen tilan käyttöön.

The Covid-19 pandemic has limited social interaction and access to urban space but, at the same time, social activism and new forms of spatial occupation have emerged. Three experts reflect on the impacts of the pandemic on architecture and the use of urban space.

12.6.2020, Washington, DC, Black Lives Matter Plaza.

TED EYTAN

Teksti Text
Sara Kärpänen

Historiallisesti julkinen tila, *agora*, on ollut tärkeä näyttämö poliittisille keskusteluille, päätöksenteolle, kansalaisaktivismille ja yhteiskunnallisille muutoksille. Vuosi 2020 muistetaan paitsi globaalista koronapandemiasta, myös julkisen tilan haltuunotosta ja oikeudenmukaisemman maailman puolesta taistelusta.

“Pandemia on haastanut oletuksemme kaupungeista, kotien ja työpaikkojen roolista sen osana ja saanut meidät kokeilemaan vaihtoehtoisia toimintatapoja. Voimme korvata aiempia käsityksiä urbanismista yhdessä todella nopeastikin – jos vain haluamme”, pohtii Melbournen Monash-yliopiston arkkitehtuurin laitoksen johtaja, professori

Historically, public space, or *agora*, has been an important scene for political discussions, decision making, civic activism and societal changes. In 2020, the global pandemic and its restrictions shaped the ways in which we live and interact with each other. Whilst many countries tightened their borders, we also witnessed new forms of activism, mass protests, and public occupation demanding a more just and equitable world.

“The pandemic has forced us to rethink some of our normal assumptions about how cities function. It has provoked questions about how we use our home and our workplace – and forced us to rapidly prototype alternatives. We realised that we could replace previous notions of urbanism very rapidly – if we wanted to”, reflects

Melanie Dodd, joka on toimittanut aktivismia julkisessa tilassa käsittelevän *Spatial Practices* -kirjan (2019).

Kaupungit ovat enemmän kuin puistojen, katujen ja rakennusten muodostama ympäristö; julkinen tila on myös tilanteita ja sosiaalisia suhteita. Henri Lefebvrea lainaten, kaupunkilaiset määrittävät oikeutensa tilaan sosiaalisten suhteiden kautta. Kaupunkisuunnittelulla ja arkkitehtuurilla on keskeinen rooli kaupunkilaisten identiteettien rakentamisessa ja siinä, miten julkista tilaa on mahdollista hyödyntää.

Arkkitehti ja kaupunkisuunnittelija Arvind Ramachandran on yksi rakennetun ympäristön yhteiskunnallisia vaikutuksia käsittelevän arkkitehtikollektiivi APAJAn perustajista. Hänen nähdäkseen kaupunkielämä ja kaupunkitilan käyttö kokivat Suomessa suuria muutoksia pandemian aikana.

“Perinteisesti kodin ja julkisen tilan rajat ovat Suomessa olleet vahvoja, lähinnä sääolosuhteista johtuen. Koronan aikana koti tuli kaupunkiin ja kaupunki koteihin. Mitä ennen tehtiin kotona, järjestetään nyt kaduilla ja metsäpoluilla. Sen sijaan että menisimme ulos syömään, tilaamme ravintolaruokaa kotiin. Se, että joku tila voi muuttaa helposti käyttötarkoitustaan, on kuitenkin tiettyjen ihmisryhmien ja yhteiskuntaluokkien etuoikeus.”

Myös Melanie Doddin mukaan todennäköisesti suurin muutos arkkitehtuurissa on ollut huomion kiinnittäminen siihen, kuinka epätasa-arvoisia kodit ovat eri ihmisryhmille.

”Vaikka töiden tekeminen etänä ei ole uusi ilmiö, ovat arkkitehdit ja tutkijat kiinnostuneet kodista työpaikkana uudella tavalla pandemian myötä. Siihen liittyy myös feministisiä kysymyksiä tasa-arvosta sekä sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Kyse on eri tarpeista ja siitä, kenelle kodit ovat turvallisia ja toimivia”, Dodd sanoo.

HISTORIALLISET MONUMENTIT UUSIKSI

Arjen ja kodin käsitteen lisäksi vuonna 2020 ympäri maailmaa kyseenalaistettiin kaupunkien historiallisten monumenttien ja muistomerkkien asema. Ei ole sattumaa, että Black Lives Matter -liike (BLM), joka on vaatinut mustiin kohdistuvan syrjinnän ja poliisiväkivallan lopettamista jo vuodesta 2013, muutti kaupunkien rakennettua ympäristöä, monumentteja ja käsitteitä, joilla niistä puhumme, juuri pandemian aikana. Kansainvälinen liike

professor Melanie Dodd, Head of Architecture at Monash University and the editor of the book *Spatial Practices: Modes of Action and Engagement with the City* (2019).

Cities are much more than the built environment, streets, parks, pathways and buildings; public space is also formed by situations and interactions. In the words of Henri Lefebvre, citizens determine their right to space through social relationships. Urban planning and architecture play pivotal roles in constructing and reproducing identities.

Architect and urban planner Arvind Ramachandran is one of the founders of APAJA, a collective of architects exploring the societal impacts of the built environment. According to Ramachandran, the urban life and use of urban space in Finland have undergone large changes during the pandemic.

“Traditionally, the division between homes and public space in Finland has been strong, primarily due to weather conditions. During the Covid-19 pandemic, homes came to the cities and cities came to homes. What used to be organised at home is now held on streets and forest paths. Instead of eating out, we now order dinner at home. This ability to quickly change how one uses spaces is still a privilege only available to certain groups of society.”

According to Melanie Dodd, one of the most significant changes in architecture has been the realisation of how unequal homes are for different social groups.

“Though working from home is not a new phenomenon, architects and academics have become interested in how homes function as workplaces during the pandemic. The idea of home as a workplace brings up feminist issues of equality, and social justice. The pandemic has exposed a lack of equity. Whether domestic spaces are safe, functional, and adaptable for work and learning varies dramatically”, says Dodd.

RETHINKING HISTORICAL MONUMENTS

In addition to the concept of home and everyday routines, in 2020, historical monuments and memorials were also re-considered worldwide. It is not a coincidence that the Black Lives Matter (BLM) movement – which has protested against police brutality and discrimination against Black people since 2013 – changed the built environment, monuments and language during the pandemic. The international movement made us ask who is allowed to use public space and for whom it is built.

herätti myös kysymään, kenellä on lupa käyttää julkista tilaa ja kenelle se on tarkoitettu ja rakennettu.

Kesäkuussa Englannin Bristolissa BLM-protestoijat kaatoivat orjakauppias Edward Colstonin patsaan ja heittivät sen satama-altaaseen. Tapahtuman myötä Colstonin mukaan nimetyn kulttuurikeskus Colston Music Hallin nimi vaihdettiin Bristol Beaconiksi. Colstonin patsaan kaato johti myös muiden kolonialististen ja sotaan liitettyjen historiallisten hahmojen, kuten Winston Churchillin, monumenttien spraymaalamiseen sekä keskusteluun kiisteltujen muistomerkkien siirtämisestä. Kansanmurhasta syytetyn Leopold II:n patsas poistettiin pysyvästi kesäkuussa Antwerpenin kaupungista Belgiassa.

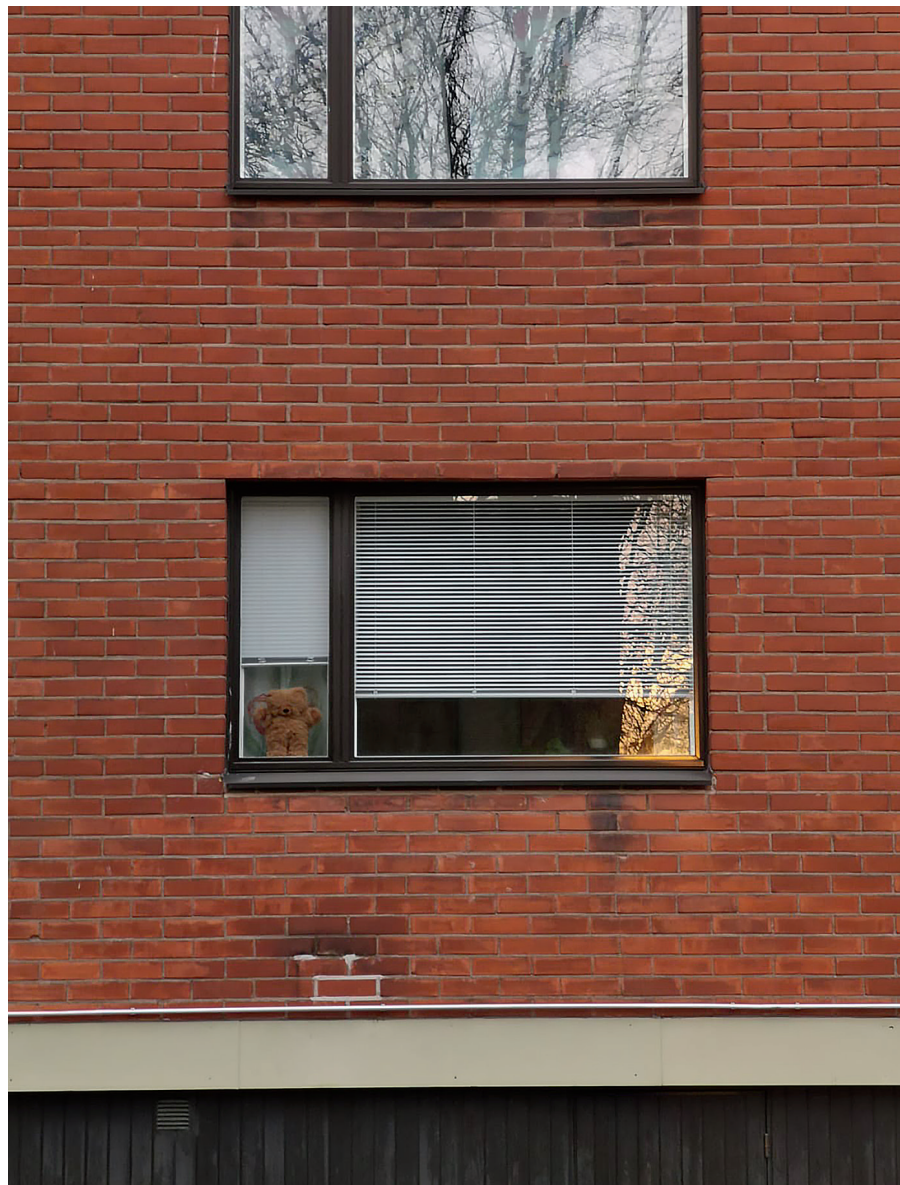
Suomessa vasemmistonuoret vaativat Mannerheimin ratsastajapatsaan siirtämistä Helsingin keskustasta Suomenlinnan puistoon vedoten yksipuoliseen historiasuhteeseen, joka vääristelee ja ihannoii sotaa ja hirmutöitä. Helsingissä rasisminvastainen BLM-mielenosoitus keräsi kesäkuun alussa yli 3 000 ihmistä Senaatintorille.

Yhdysvalloissa liikkeeseen reagoivat useat kaupungit. Washingtonissa pormestari nimesi the 16th Street Northwest -kadun Black Lives Matter Plazaksi. Nimeämisen yhteydessä kadulle maalattiin 11 metriä korkea Black Lives Matter -muraali keltaisilla tikkukirjaimilla. Samanlaisia katumaalauksia tehtiin lukuisissa kaupungeissa ja eri osavaltioissa arkkitehtien, kaupunkilaisten ja taiteilijoiden yhteistyönä.

PAIKALLISUUS JA YHTEISÖT KOROSTUVAT

Lontoolainen RESOLVE-kollektiivi koostuu neljästä jäsenestä, jotka toimivat julkisen tilan, arkkitehtuurin, teknologian ja taiteen parissa. RESOLVE tekee julkisissa tiloissa projekteja, joiden avulla pyritään rakentamaan tasa-arvoisempia ja oikeudenmukaisempia urbaaneja ympäristöjä. Kollektiivin perustajajäsenten Seth ja Akil Scafe-Smithin mukaan he pystyivät projekteillaan tuomaan ihmisiä yhteen myös pandemian aikana, liikumis- ja tapaamisrajoituksista huolimatta.

“Kesällä 2020 kaikki heräsivät kysymään, mitä yhteisöllisyys ja huolenpito kaupungeissa tarkoittavat. Black Lives Matter todisti, kuinka yhteenkuuluvuuden tunne voi saada ihmiset liikkeelle globaalisti. Teknologia on antanut meille mahdollisuuden

TARMO VIRVES

In June 2020, BLM protestors pulled down the statue of the 17th-century slave trader Edward Colston, and threw it into the harbour in Bristol. In the wake of the protests, the local Colston Music Hall was renamed Bristol Beacon. After the incident, several controversial statues were spray-painted, leading to discussions of whether historical monuments related to colonialism and wars, such as Winston Churchill's statue, should be removed in cities. A statue of Leopold II of Belgium, a historical figure accused of genocide, was permanently removed in Antwerp in June.

The Left Youth of Finland proposed that the Equestrian Statue of Marshal Mannerheim should be relocated from Helsinki's city centre to a park in Suomenlinna World Heritage Site. The organisation questioned the one-sided history relation that distorts and glamorises wars and

6.4.2020, Maunula, Helsinki. Kokoontumisrajoitusten ollessa tiukimmillaan keväällä 2020 suomalaiset laitoivat nalleja ikkunalaidoille ohikulkijoiden iloksi. During the spring 2020, when pandemic restrictions were the strictest, the Finns put teddy bears on window sills to greet passers-by.

kommunikoida tavoilla, jotka eivät olleet aiemmin mahdollisia.”

Pandemian tuomien rajoitusten myötä kaupunkilaiset keksivät innovatiivisia tapoja kommunikoida urbaanissa ympäristössä käyttämällä parvekkeita ja ikkunoita viestintävälteinä. Solidaarisuus, yhteisöllisyys ja empatia näyttäytyivät esimerkiksi Suomessa naapuriapurinkeinä, Italiassa parvekelauluina ja Lontoossa joukkotaputuksina julkisen terveydenhuollon työntekijöille kaduilla joka torstai kello kahdeksan.

On vielä ennenaikaista tehdä päätelmiä siitä, kuinka sosiaalisen aktivismin eri muodot ja kaupunkitilan haltuunotto globaalien pandemian aikana tulevat vaikuttamaan kaupunkielämään ja arkkitehtuuriin.

“Systemaattiset muutokset ovat hitaita ja vaativat aikaa, ne eivät tapahdu yhdessä yössä. Näemme sosiaalista tasa-arvoa ajavien liikkeiden todelliset vaikutukset vasta 5–10 vuoden kuluttua. Sama pätee myös julkiseen tilaan ja käsitykseen siitä, mitä julkinen tila on”, RESOLVE-kollektiivi pohtii.

Koronan on arveltu lisäävän muuttoliikettä kaupungeista maaseudulle. Arvind Ramachandran uskoo, että kaupungeissa tullaan jatkossakin asumaan. Tähän viittaavat myös muutamat kyselytutkimukset. Esimerkiksi Ylen marraskuussa 2020 tekemässä kyselyssä selvisi, että harva kaupunkilainen olisi valmis vielä muuttamaan maaseudulle.

“Kaupungistuminen on hyvä yhdenvertaisuuden ja ympäristön näkökulmasta. Kaupunkeihin liittyy useita haasteita, mutta niihin keskittyvät myös ratkaisut. Ihmiset eivät tule muuttamaan pois kaupungeista kriisien takia, se on todistettu myös menneisyudessa sotien ja vallankumousten aikana”, Ramachandran sanoo.

Hänen mukaansa arkkitehteilla on tärkeä rooli muutoksessa: “Ammattikunnalla on hyvä mahdollisuus katsoa peiliin ja kysyä, kenen puolelle olemme ja kenelle suunnitellamme julkisia tiloja.”

Jos suurkaupunkien keskustat pysyvät vielä kuukausien ajan kiinni, saattaa seurauksena olla syvä lama ja keskustojen autioituminen. Koko poikkeustilan ajan Lontoon keskustan tiloista 70 prosentin on arveltu olevan käyttämättömänä. Melanie Dodd uskoo arkkitehtuurin muuttuneen pysyvästi koronapandemian myötä, mutta näkee tilanteessa myös paljon hyvää.

”Suurkaupunkien keskustoja on perinteisesti ajateltu liiketilojen, arvokiinteistöjen

atrocities. In Helsinki, an anti-racist BLM demonstration gathered more than 3,000 people to Senate Square in early June.

In the United States, many cities reacted to the movement. The mayor of Washington, DC, gave the 16th Street Northwest a new name – the Black Lives Matter Plaza. The naming was accompanied by an 11-metre-tall street mural, “Black Lives Matter”, painted on thick yellow block letters on the street. Similar murals were made in a number of cities and states in collaboration with architects, citizens and artists.

LOCAL FEATURES AND COMMUNITIES BECOME INCREASINGLY IMPORTANT

RESOLVE is an interdisciplinary London-based collective, constituting of four practitioners working with public space, architecture, technology and arts. The collective delivers projects which look toward realising just and equitable visions of change in the built environment. According to the founding members Seth and Akil Scafe-Smith, their projects brought people together virtually, despite restrictions concerning movement and meetings during the pandemic.

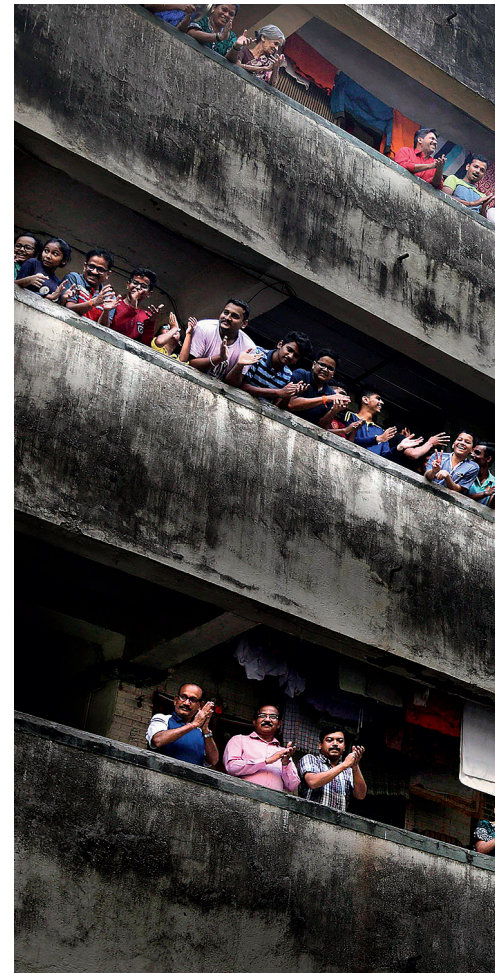
“In the summer of 2020, everyone asked what do community and caring in cities mean. Black Lives Matter proved how a sense of togetherness can mobilise people globally. Technology has enabled us to communicate in ways that weren’t possible before.”

With the constraints imposed by the pandemic, citizens came up with innovative ways to communicate in urban environment using balconies and windows. Solidarity, communality and empathy manifested themselves in new ways; in Finland as neighbouring help groups, in Italy as singing on balconies and in London as #clapforcarers— the clapping of hands in a national applause of thanks for public health workers on streets every Thursday at 8 pm.

It is still too early to make conclusions on how the various forms of social activism and the occupation of public space during the global pandemic will affect urban life and architecture in the future.

“Systemic changes are slow and time-consuming; they don’t happen overnight. We will not see the real impact of social movements until 5–10 years from now. The same applies to public space and our perceptions of it, physically and psychologically”, the RESOLVE collective reflects.

Some have predicted that the pandemic will increase migration from cities to rural areas and greener spaces. Arvind Ramachandran believes that people will continue living in cities, and

Mumbai, India, 22.3.2020. Ihmiset taputtavat parvekkeillaan kiitoksena terveydenhuollon työntekijöille. People clap from balconies in show of appreciation to healthcare workers.

RAFIQ MAQBOOL

ja tiheästi rakennettujen toimistojen kautta. Nämä ajatukset on nyt haastettu. Joudumme arkkitehteina pohtimaan myös sitä, onko paluu entiseen tarpeellista.”

Seth ja Akil Scafe-Smithin mielestä arkkitehtuurin kenttä on muuttumassa monimuotoisemmaksi, avoimemmaksi ja poikkitieteellisemmäksi.

“Koemme, että arkkitehtuuri on yksi työkalu muiden joukossa, jolla voimme tehdä kaupunkeja paremmiksi ja asuttavammiksi. Emme tiedä, mitä tulevaisuus tuo mukanaan, mutta pääsy fyysiseen tilaan ei estä meitä tekemästä sitä, mitä teemme, ja saamaan aikaan muutoksia yhteiskunnassa.”

SARA KÄRPÄNEN on Lontoossa asuva kirjoittaja ja kuvataiteilija (TaM), joka tutkii julkisen tilan eri haltuunoton muotoja sekä tarinankerrontaa osana urbanismia. Hän kirjoittaa parhaillaan kirjaa feministisistä tavoista vallata kaupunkitilaa Into kustannukselle sekä viimeistelee maisteriopintoja Bartlett School of Architecture -yliopistossa.

recent surveys indicate the same. According to study by The Finnish Broadcasting Company Yle, conducted in November 2020, urban dwellers would not be ready to reside in the countryside.

“From the perspective of equality and environment, urbanisation is positive. There are many challenges in cities, but equally, the solutions are formed in cities. People won’t move from urban areas in times of crises; this has been seen in the past, during wars and revolutions”, says Ramachandran.

He thinks that architects play an essential role in the change: “As professionals working in the urban environment, we have a chance to look at ourselves in the mirror and ask whose side we are on and for whom we design public spaces.”

If cities remain closed for months, it may lead to an economic recession and the city centres may become deserted – forming the so-called doughnut effect. In London, 70 per cent of the city’s office spaces have remained unused and empty during the pandemic.

Melanie Dodd believes that cities’ architecture has changed significantly due to the pandemic, but she also sees many positive aspects in the situation.

“Traditionally, business districts and central cities have been mainly retail and high-rise office spaces. Suddenly these ideas have been challenged. As architects, we are forced to think about whether a return to old ‘normal’ is necessary, and prototype new possibilities.”

According to Seth and Akil Scafe-Smith the field of architecture is becoming more varied, open and interdisciplinary.

“We feel that architecture is one tool amongst the others with which we can make cities better and more liveable. We don’t know what the future holds but access to physical space doesn’t prevent us from doing what we do, and bringing about changes in society.”

SARA KÄRPÄNEN is a London-based writer and artist (MA). Through her multidisciplinary practice, she explores different forms of urban occupation and the intersection of storytelling and urbanism. She’s currently writing a book on feminist ways of taking over public space (Into Publishing), whilst finishing a Master’s Degree at the Bartlett School of Architecture.